

NUORI SUOMI PELASTUI SAKSALTA

Vuonna 1918 Saksan joukot nousivat maihin valkoisen Suomen pelastajina, mutta niillä oli myös omat, raadolliset tavoitteet.

P

Pienen kansan itsenäistymiseen ei riitä vain sen oma tahto, oli se kuinka palava hyvänsä. Juuri itsenäistyneelle Suomellekin historialla oli tarjolla useita erilaisia tulevaisuuden näkymiä. Ajatellaanpa Suomen asemaa

marraskuussa 1917 Venäjällä tapahtuneen bolševikkien vallankaappauksen ja täällä puhjennut väkivaltaisen yleislakon aikoihin.

Oletetaan, että valistunut kansalainen oli selvillä maailmansodan asetelmista sekä Venäjän ja Saksan voimavaroista. Hän tiesi, että suomalaisia jääkäreitä oleskeli Saksassa, ja havaitsi, että sisäinen jännitys Suomessa kiristyi, kun suojeluskuntia ja punakaarteja perustettiin.

Jos häneltä tuolloin olisi kysytty, millainen Suomi on vaikkapa puolentoista tai kahden vuoden kuluttua, hänelle olisi saatettu antaa seuraavat vaihtoehdot:

a) Suomi on autonominen Venäjän keisarikuntaan kuuluva suuriruhtinaskunta.

b) Suomi on autonominen osa ”porvarillista” Venäjää.

c) Suomi on osa bolševikkien hallitsemaa sosialistista Venäjää.

d) Suomi on itsenäinen sosialistinen työväentasavalta.

e) Suomi on itsenäistynyt Saksan tuella ja sitä hallitsee saksalainen kuningas. Käytännössä Suomi on Saksan protektoaraatti.

f) Suomi on itsenäinen tasavalta, jonka päämiehenä toimii tasavallan presidentti.

Vähintään nämä kuusi tulevaisuutta Suomelle olisi voitu vuo-

Ruuhkaa Hangon edustalla. Saksalaiset valmistautuvat maihinnousuun 3. huhtikuuta. Vihollisesta ei ole huolta, sillä punaiset ovat paenneet kaupungista.

den 1917 lopussa kuvitella. Me olemme jo pitkään tienneet, miten kävi, mutta nykyisen kaltaisen Suomen synty ei suinkaan ollut vaihtoehtoista todennäköisin.

Venäjä tunnusti voimattomuuttaan

Kun vietämme piakkoin maamme itsenäistymisen satavuotisjuhlaa, on paikallaan palata tapahtumien alkulähteille ja miettiä, miten ja miksi juuri vaihtoehto f saattoi toteutua.

Kun Suomi 6. joulukuuta 1917 julistautui itsenäiseksi, maailmansodan ja vallankumouksen heikentämä Neuvosto-Venäjä joutui tunnustamaan Suomen, olkoonkin, että tunnustus oli enemmän tai vähemmän takainen.

Tammikuun alussa 1918 Suomen tunnustivat Ruotsi, Ranska, Saksa ja muutama muu Euroopan maa. Britannia ja Yhdysvallat pidättäytyivät vielä, koska ne olivat bolševikkeja vastaan taistelevien Venäjän valkoisten liittolaisia. Nämä taas eivät halunneet kuulla puhuttavankaan mistään itsenäisestä Suomesta. He halusivat palauttaa Venäjän keisarikunnaksi ja säilyttää sen vanhat rajat.

Ei asia vielä tällä selvä ollut. Suomessa syttyi tammikuun lopussa 1918 punaisten ja valkoisten välinen sisällissota.

Neuvosto-Venäjä tuki Suomen punaisia aseita ja ammuksin, ja muutama tuhat venäläistä sotilasta taisteli heidän puolellaan, ei tosin missään yhtenäisenä joukkona. Valtaosa Suomessa vielä olleista noin 40 000 venäläisestä ei puuttunut millään tavalla suomalaisten keskinäiseen välienselvittelyyn.

Koko divisioona jäi tänne luomaan ”Pohjolan teräsnyrkkiä”.

Valkoiset saivat Ruotsista riveihinsä noin tuhannen miehen vapaaehtoisjoukon, mutta ylivoimaisesti vahvimmin ulkovoimista Suomen sisällissotaan sekaantui Saksa. Se auttoi sotilaallisella väliintulollaan valkoiset voittoon.

Pelastuimme Saksan avulla - ja avulta

Ne, jotka Saksan osuudesta Suomen vuosien 1917–1918 tapahtumissa jotakin tietävät, ovat tottuneet ajattelemaan, että Saksan sotilaallinen apu pelasti Suomen punaisten ja bolševikkien kynsistä. Epäilemättä kenraali **Rüdiger von der Goltzin** komentaman Itämeren divisioonan maihin-

nousu Hankoon punaisten selustaan huhtikuun alussa 1918 auttoi valkoisia, siis maan laillista hallitusta, voittoon kapinallisista punaisista. Saksan apu ei ehkä ratkaissut sotaa mutta lyhensi sitä ja vähensi sillä tavoin myös kuolonuhrien määrää.

Suomi siis pelastui keväällä 1918 Saksan *avulla*. Paljon vähemmälle huomiolle on jäänyt se, että syksyllä 1918 Suomi pelastui myös Saksan *avulta*.

Sanaleikkiin tarvitaan vain kaksi sijamuotoa, adessiivi (*avulla*) ja ablatiivi (*avulta*). Niillä voidaan näppärästi kuvata Suomen valtiollisessa suvereniteetissa vuonna 1918 tapahtuneita olennaisia murroksia.

Saksan *avulla* on selvä, mutta miten niin myös sen *avulta*?

Sisällissodan taistelujen päättyttyä toukokuun alussa 1918 saksalaiset joukot eivät palanneetkaan kotimaahansa. Itäme-

Punaiset on lyöty. Von der Goltz tervehtii Mannerheimia voitonparaatissa 16.5.

Matkalla Helsinkiin. Paikalliset naiset järjestävät sotilaille kahvihetken Karjaanradan varrella.

ren divisioona, noin 13 000 miestä, jäi Suomeen perustamaan armeijaa, josta oli määrä tulla ”Pohjolan teräsnyrkki”. Sen tehtävänä olisi ollut Saksan sotilaallisten intressien puolustaminen Koillis-Euroopassa.

Sopimuksillaan Suomi suostui käytännössä Saksan vasalliksi.

Sotilaallisen avun hintana Suomen valkoinen hallitus luovutti maamme lähes ehdoitta Saksan keisarikunnan käsiin. Kesällä 1918 käytiin jo neuvotte- lujia Suomen ja Saksan sotilaslii- tosta, jonka järjestelyissä Suo- men armeija olisi joutunut Sak- san yleisesikunnan täydelliseen käsilyvaltaan.

Edellä mainituista Suomen tulevaisuuden skenaarioista yli- voimaisesti todennäköisin oli tuolloin vaihtoehto e.

Suomesta ei tullut Saksan pro- tektoraattia, sillä jotain tapahtui – mutta katsotaan ensin, miksi sak- salaiset ylipäänsä tulivat Suo- meen.

Britit uhkasivat pohjoisesta

Suomalaiset itsenäisyysaktivistit olivat maailmansodan syttymises- tä lähtien toivoneet Saksan hyök- käävän Suomeen ja vapauttavan maan venäläisistä. Saksa tuki syk- syllä 1914 alkunsa saanutta jääkä- riliikettä ja kannusti suomalaisia julistamaan maansa itsenäiseksi.

Kun nämä joulukuussa 1917 tekivät työtä käskettyä, saksalaiset eivät enää tukeneetkaan heidän hankettaan erityisen aktiivisesti. Saksa ei halunnut vaarantaa Suo- men takia rauhanneuvotteluja,

joita se kävi Venäjän kanssa Brest-Litovskissa.

Kun neuvottelut helmikuun alussa yllättäen katkesivat, Saksa aloitti itärintamalla sotatoimet uudelleen ja valtasi muutamassa viikossa Baltian ja Ukrainan.

Tähän kokonaisuuteen sijoit- tui joukkojen lähettäminen myös Suomeen. Sitä varten Saksa tar- vitsi kuitenkin ”avunhuudon” Suomelta, ja sen se myös sai.

Saksan tänne tuloa helpotti se, että maamme oli nyt Venäjän tunnustama itsenäinen maa ja siinä mielessä vapaata riistaa. Myös tšekäläinen sisällissota oli Saksalle onnenpotku. Se sai siitä hyvän tekosynn interventioonsa.

Todellinen syy oli toisaalla: englantilaisten maihinnousu Muurmannin rannikolle. Tämän paljasti Saksan avainkenraalei- hin lukeutunut **Erich Luden- dorff** muistelmissaan harvinais- sen selvästi. Saksa pelkäsi, että ympärysvallat muodostaisivat uuden rintaman pohjoiseen.

Oli Saksalla toinenkin syy. Ludendorffin mukaan Saksan oli päästävä myös Viipuriin, kun se kerran jo oli Suomenlahden vas- tarannalla Narvassa. Näistä ase- mista Pietari voitaisiin tarvit- taessa saada pihteihin ja saarre- tuksi kahdelta suunnalta.

Saksa kutsui itse itsensä

Kuka kutsui saksalaiset Suo- meen? Kenraali Ludendorffin edellä mainittuun lausumaan viitaten voisi vastata, että Saksa kutsui itse itsensä. Tähän käsi- tykseen on päätynyt myös histo- rioitsija **Tuomo Polvinen**, joka on tarkastellut Saksan interven- tiota Baltian ja Ukrainan tapah- tumien osana.

Olisiko Saksa tullut, jos Suomi ei olisi avunhuutoa esittänyt? Pelkästään valkoisia auttaakseen ei varmasti olisi. Jos taas länsi- vallat todella olisivat aloittaneet sotatoimet Saksaa vastaan poh- joisesta käsin, se olisi varmasti tullut ihan kutsumatta. Siinä

tapauksessa Suomesta olisi tullut maailmansodan uusi sotanäyttämö. Ympärysalvojen resurssit olivat pohjoisessa kuitenkin sen verran rajalliset, ettei tätä skenaariota voida pitää kovin varteenotettavana.

Sotilaallisen avun pyytäminen Saksalta aiheutti joka tapauksessa Suomen valtiojohdossa hämmennystä ja eripuraa. Vastuukysymyksiä selviteltiin perästäpäin vielä pitkään.

Kun Suomen hallitus oli osin Vaasassa ja osin maan alla Helsingissä eikä käytettävissä ollut kunnollisia tietoliikenneyhteyksiä, joutui vastuun päätöksen teosta nopeasti päälle kaatuviissa tilanteissa ottamaan Suomen Berliinin-lähettiläs **Edvard Hjelt**. Hän esitti Saksalle sen pyytämän avunhuudon.

Vaasassa olleet senaattorit ja ylipääällikkö **Mannerheim** joutuivat tapahtuneiden tosiasioiden eteen, mutta suostuivat lopulta hyväksymään Saksan avun.

Vielä monin verroin raskaampia olivat sitoumukset, joita Hjelt antoi maaliskuun alussa 1918 allekirjoittaessaan valtiosopimuksia Saksan kanssa. Niiden perusteella Saksa olisi saanut lähes rajoittamattoman nautinto-oikeuden Suomen ulkomaankauppaan ja luonnonvaroihin.

Kansainvälisessä politiikassa tällä tavoin alisteista valtiota nimitetään protektoraatiksi tai vasallivaltioksi.

Operaatio vei vain neljä viikkoa

Saksalaisen apujoukon, noin 10 000 miehen ja lähes 4 000 hevosen, aseiden, ammusten, muonan ja kaikkien varusteiden kuljettaminen ahtojäisen ja raskaasti miinoitetun Itämeren yli ei ollut leikintekoa.

Itämeren divisioonan käyttöön oli varattava peräti 171 aluksen armada. Pelkästään eläinten rehun, juomaveden ja polttoainoiden kuljettamiseen tarvittiin useita aluksia. Voi vain kuvitella,

kuinka monta kuutiota hevosten lantaa ja muuta jätettä lapioitiin Itämereen neljä vuorokautta kestäneen purjehduksen aikana.

Itämeren divisioona nousi maihin Hangossa 3. huhtikuuta 1918. Muutamaa päivää myöhem-

Vain harva uskoi aseveljien itsekkäisiin motiiveihin.

min saapui toinen, noin 3 000 miehen vahvuinen prikaati Tallinnasta Suomenlahden yli Loviisaan.

Saksalaisten sotatoimet olivat ohi neljässä viikossa. Punaiset eivät mahtaneet maailmansodan rintamalla kouliintuneille sotilaille mitään. Itämeren divisioona valloitti 12.–13. huhtikuuta Helsingin ja eteni pääradan suunnas-

sa Riihimäelle ja Hämeenlinnaan. Loviisassa maihin noussut prikaati katkaisi Riihimäen–Pietarin-radon Lahden itäpuolella ja sulki siten punaisten tärkeimmän huolto- ja pakoreitin.

Valkoiset valtasi syvä kiitollisuus

Valkoisessa Suomessa saksalaisia pidettiin pyyteettöminä auttajina, jotka hyvää hyvyttään vuodattivat vertaan Suomen vapauden puolesta. Vain harvat suostuivat näkemään, että Saksan perimmäiset motiivit olivat raadolliset ja itsekkäät. Innokkaimmat saksalaismieliset vaalivat pyyteettömän auttajan kuvaa täysin tosiasioiden vastaisesti.

Itämeren divisioonan komentaja, kenraali von der Goltz toi moneen kertaan kirjoituksissaan ja puheissaan esiin sen, että saksalaiset olivat tulleet Suomeen ensisijaisesti omien intressiensä vuoksi. Häntä ei kuitenkaan haluttu uskoa, ei vaikka aikalaiset näkivät omin silmin ja

Eduskunnan työ jatkuu 15. toukokuuta. Von der Goltz seisoo mahtipontisen oloisena puhemiehen korokkeen oikealla puolella. Asennosta näkee, kuka on isäntä talossa.

kuulivat omin korvin saksalaisten ahneudesta. Maaliskuisia valtiotopimuksia ei ollut julistettu täysin salaisiksi, ja kriittisiä ääniä esiintyi.

Kiitollisuus Saksaa kohtaan oli niin syvää, että se esti monia uskomasta näkemäänsä ja kuulemaansa. Ajatus Saksasta, maailman johtavasta kulttuuri- ja soturikansasta, pienen Suomen pyyteettömänä auttajana oli ylevä ja kaunis – ja tottakin, kun siihen tarpeeksi lujasti uskoi.

Usko ei ole järjen vaan tunteen asia, ja se tuli tässäkin todistetuksi.

Kaikkialla, missä saksalaiset liikkuiivat, suomalaiset järjestivät heille monenmoisia juhlia ja viihdykettä korkeakulttuurista lavatansseihin ja kestitsivät heitä vähistä ruokavaroistaan.

Ankaran elintarvikepulan vaivaamassa Suomessa syntyi kielletyt markkinat eli musta pörssi. Salakuljetus ja varastelu,

ehta saksalainen ”besorkkaus”, rehottivat, ja näissä harrastuksissa monet Itämeren divisioonan miehet olivat hyvin etevä. Aseveljen arki oli Suomessa kaiken kaikkiaan värikäs, vaikka toisinaan kasarmielämä turrutti ja tekemisen puute vaivasi.

Punainen vaara pelotti vielä

Suomen valtiolliset johtajat, valtionhoitaja **P. E. Svinhufvud** ja **J. K. Paasikiven** hallitus, katsoivat vielä sisällissodan taistelujen päätyttyä tarvitsevansa Saksan suojaa. Heitä huolestutti uuden punakapinan mahdollisuus ja vielä enemmän se, että bolsevikit vahvistuisivat ja ryhtyisivät jälleen tukemaan Suomen punaisia.

Etenkin valtionhoitaja Svinhufvudilla oli mielessään myös uusi tärkeä tavoite: Itä-Karjalan valloittaminen. Siihen oli välttämättä saatava Saksalta tukea.

Kesän 1918 tilanteessa ei sovi unohtaa ententeä eli Britannian, Ranskan ja Venäjän valkoisten yhteisymmärrystä. Sitä kohtaan tunnettu pelko sinetöi muun muassa Mannerheimin kohtalon. Svinhufvud ja saksalaiset syrjäyttivät hänet yksissä tuumin ylipäällikön paikalta toukokuun lopussa.

Mannerheimin pelättiin ”ryssänupseerina” ajavan bolsevikkeja pois Pietarista ja siinä sivussa saksalaisia Suomesta. Jos tsaarinvalta palaisi Venäjälle, Suomen itsenäisyys joutuisi kaunistuttavaan vaaraan. Suomi voitaisiin liittää takaisin Venäjään.

Tämä pelko selittää sen, etteivät Svinhufvud ja kumppanit, sen enempiä kuin saksalaisetkaan, voineet luottaa Mannerheimiin ja muihin Venäjällä uransa tehneisiin upseereihin, vaikka näiden päämäärä oli sama kuin Suomen ja Saksan: bolsevismin kukistaminen Venäjällä.

Tilannetta puntarointaessa voisi sanoa valkoisen Suomen johtajien ajatelleen, että jos kerran protektoraatti piti olla, niin sitten mieluummin Saksan kuin Venäjän.

Kirjailija **Juhani Aho**, joka tarkkaili saksalaisia Helsingin valtauspäivänä, kirjoitti kyynisesti:

”Se on kuitenkin *vapautta*. Orjuutta se ei ole – ja jos olisikin, olisi se *lännen* orjuutta idän orjuuden asemesta.”

Ulkosuhteet olivat koetuksella

Suomi tukeutui Saksaan, koska uskoi vankasti Saksan voittoon maailmansodassa. Siihen luottivat ennen kaikkea Svinhufvudin ja Paasikiven kaltaiset valtiolliset johtajat. He olivat panneet koko poliittisen tulevaisuutensa Saksakortin varaan. Toisenlaisen tulevaisuuden he sen vuoksi torjuivat ajatuksistaan niin kauas kuin mahdollista.

Kevään 1918 tapahtumien takia Svinhufvudista ja Paasikivestä oli tullut intomielisiä Saksan ystäviä. He olivat sellaisia myös ideologisista, eivät pelkästään taktisista syistä.

Heidän tavallaan ajattelivat ne, jotka halusivat Saksan avulla toteuttaa monarkian ja Suur-Suomen. Myös valtaosa niistä, jotka karsastivat monarkiaa, Saksaa ja saksalaisten läsnäoloa, joutui

Valtion johto pani kaiken Saksa-kortin varaan.

puhtaasti järkisyiden perusteella vielä syyskesällä 1918 tunnustamaan, että maailmansota päättyisi todennäköisesti Saksan voittoon.

Saksalaismyönteisyys pantiin merkille maailmalla. Svinhufvudin ja Paasikiven ulkopoliittinen linja rikkoi suhteita ympärysaltoihin.

Britannia ja Yhdysvallat eivät vielä kukaan halunneet tunnustaa Suomen itsenäisyyttä. Länsivaltat eivät olleet halukkaita toimit-

Museovirasto

tamaan viljaa nälästä kärsivälle kansalle, koska Suomen hallitus oli jumittunut niiden päävihollisen Saksan kylkeen.

Jo kesäkuussa 1918 Itä-Karjalan kysymyksessä osoitettu naiivi idealismi ja ulkopoliittinen kompurointi oli vähällä ajaa Suomen sotaan Britannian kanssa. Akuuttisyy oli se, että Petsamossa retkeilleet suomalaiset vapaajoukot olivat joutuneet aseelliseen yhteenottoon englantilaisten kanssa.

Senaattorit säikähtivät sodanuhkaa perinpohjaisesti. Erityisesti Paasikivi ja ulkoministeri **Otto Stenroth** olivat sitä mieltä, että sotaan joutumista piti kaikin keinoin välttää.

Svinhufvud ei ollut lainkaan yhtä huolestunut. Hän luotti siihen, mitä von der Goltz oli hänelle sanonut: Englannin sodanjulistus ei käytännössä merkitsisi mitään, koska se jo muutenkin käyttäytyi vihamielisesti.

Saksan häviö oli voitto Suomelle

Lokakuun alussa 1918 suomalaiset valitsivat kuninkaakseen Hesseinin prinssin **Friedrich Karlin**. Valinnan oli tarkoitus lujittaa aseveljeys verisitein.

Vain kuukautta myöhemmin Saksa myönsi kärsineensä tappion

maailmansodassa, keisari **Vilhelm II** luopui kruunusta ja koko keisarikunta romahti. Saksan Itämeren divisioona joutui lähtemään Suomesta.

Tunnelmat olivat puolin ja toisin haikeat, ja monen saattajan nenäliina kostui Katajanokan laiturissa, kun viimeinen laiva teki lähtöä 14. joulukuuta.

”Itsestään selvä itsenäisyys” toteutui vain kolmella ehdolla.

Suomella oli edessään poliittinen suunnanmuutos, jota voittajavaltiot valvoivat. Mannerheimista tuli valtionhoitaja. Friedrich Karl päästi suomalaiset kiusallisesta tilanteesta ilmoittamalla, ettei ota vastaan hänelle tarjottua Suomen kruunua.

Vaihtoehto e oli pyyhkiytynyt pois maamme tulevaisuuden skenaarioista. Odotusten vastaisesti Saksa oli hävinnyt sodan, eivätkä maaliskuussa 1918 solmitut sopimukset realisoituneet.

Myös vaihtoehdot c ja d, itsenäisen tai Venäjään kuuluvan sosialistinen Suomi, olivat kaatu-

neet. Bolševikit olivat sitoutuneet tunnustamaan Suomen viimeistään Brest-Litovskin rauhassa maaliskuussa 1918, ja valkoiset olivat voittaneet Suomen sisällissodan.

Neuvosto-Venäjällä taistelu vallasta kuitenkin jatkui. Valkoiset pyrkivät kukistamaan bolševikit ja palauttamaan tsaarinvallan.

Tilanne kääntyi selvästi bolševikkien eduksi vasta loppuvuodesta 1919, kun Venäjän vanhat ystävät Britannia ja Ranska päättivät lopettaa valkoisten tukemisen.

Vaikka jälkeenkään tuntuu selvältä, että Suomi itsenäistyi, koska niin pitikin tapahtua, itsenäistymisellä oli kolme ehtoa: Saksa piti hävitä maailmansota, bolševikkien piti säilyttää valtansa Venäjällä ja valkoisten piti voittaa sisällissota Suomessa.

Jos yksikin kohta kolmesta olisi mennyt toisin, olisi Suomenkin tulevaisuus ollut toinen. ●

Seppo Hentilä

on poliittisen historian emeritusprofessori Helsingin yliopistossa.

Artikkeli perustuu

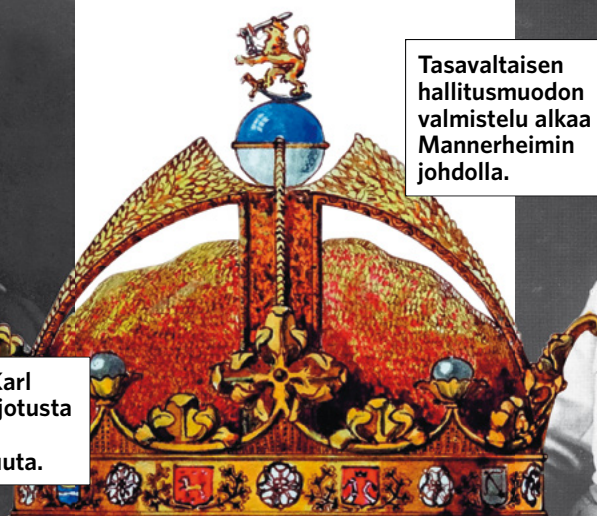
Marjaliisa ja Seppo Hentilän syyskuussa ilmestyvään kirjaan

Saksalainen Suomi 1918

(Siltala 2016).

Friedrich Karl luopuu tarjotusta kruunusta 14. joulukuuta.

Tasavaltaisen hallitusmuodon valmistelu alkaa Mannerheimin johdolla.

VENÄJÄN PELKO YHDISTI SUOMEN JA SAKSAN

Sijainnistamme tuli
saatanallinen säe.

Suomen siteet Saksaan ovat runsaan sadan viime vuoden ajan olleet paljon tiiviimmät kuin muiden pohjoismaiden. Syy on selvä, eikä sitä tarvitse kolmeen kertaan lausua: Venäjä.

Kun Saksa yhdistyi keisarikunnaksi vuonna 1871, Itämeren voimatasapaino järkkyy, ja Venäjä tunsu aivan aiheellisesti asemansa uhatuksi. Kun Venäjän ja Saksan välit rikkoutuivat 1890-luvulla, Venäjä hakeutui liittoon Britannian ja Ranskan kanssa.

Samalla muuttui Suomen asema: sijainnista Pietarin lähialueella tuli geopoliittinen kesto-ongelma. Venäjä alkoi pelätä, että Saksa voisi uhata sitä Suomen kautta.

Tämän kauempaa ei tarvitse hakea syytä sen enempää 1900-luvun vaihteen sortokausiin kuin talvisotaankaan. Tämä "saatanallinen säe"

kirjattiin myös YYA-sopimuksen niin sanottuun Saksa-artiklaan. Siinä Suomi sitoutui puolustamaan kaikin voimin aluettaan Saksan tai sen liittolaisten mahdollista hyökkäystä vastaan, tarvittaessa Neuvostoliiton avulla.

Sympatiat säilyivät

Viime vuosisadan molemmissa maailmansodissa Suomi ajautui tai hakeutui Saksan leiriin, ja historia kertautui merkittävällä tavalla.

Kummankin sodan aikana Suomesta lähetettiin nuoria miehiä Saksaan sotilaskoulutukseen. Kummassakin sodassa Suomi tavoitteli Saksan tuella Itä-Karjalan ja Kuolan niemimaan liittämistä Suomeen. Myös sotien lopputulos oli samankaltainen: juuri ennen Saksan tappiota Suomi onnistui irtautumaan aseveljestään.

Maaikmansotien aloittajaksi ja syypääksi tuomittu Saksa oli pitkään kansainvälisen politiikan

Saksalaiset marssivat Oulussa 4. heinäkuuta 1942 - samoin kuin 24 vuotta aiemmin. He ovat palanneet jälleen hyväksiniä.

hylliö, jota kohtaan tunnettiin katkeruutta ja vihaa. Suomessa sympatit eivät kadonneet edes Lapin polttamisen takia. Tämä johtui siitä, että toisin kuin muualla Saksa ei täällä ollut kummallakaan kerralla miehittäjä vaan aseveli ja auttaja.

DDR mahtui mukaan

Toisen maailmansodan jälkeen virallisen Suomen ystävyyttä Saksan liittotasavaltaan valvoi itäinen isovelji. Se saattoi tarpeen tullen vedota YYA-sopimuksen Saksa-artiklaan.

Sen sijaan DDR:n kanssa voitiin olla ystäviä vapaasti. Sitä eivät estäneet edes ideologiset raja-aidat. Suomalaisen ystävyys oli niin laajasydämistä, että siihen mahtui myös itäinen saksalaisuus - jopa porvarillisissa puolueissa.

Muissa länsimaissa DDR:n kanssa olivat tekemisissä vain kommunistit ja muut laitava-

semmistolaiset. Suomesa moni porvarikin tuntui ajattelevan, että kyllä saksalaiset niin tehokkaita ovat, että saavat kommunismin pelaamaan.

Sata vuotta ystävyyttä

Ei ole liioiteltua väittää, että Suomi on ollut ilman katkoksia vähintäänkin sata viime vuotta maailman saksalaisystävällisin maa. Myös Euroopan unionin jäsenenä Suomi on tunnetusti peesailut Saksaa. Toisin kuin Ruotsi ja Tanska Suomi on halunnut pysytellä mahdollisimman lähellä Saksan johtamaa unionin ydintä.

Liekö tämäkään pelkkä sattuma? Olisiko kyse jonkinlaisesta kohtalonyhteydestä?

Aiemmin sanalla viitattiin maailmansotien aikaisiin siteisiin, mutta nyt tulkintaan on esitettävä vahvoja varauksia. Ajat ovat toisenlaiset, eikä Saksakaan ole enää sama laajentumishaluisen sotilasmahti kuin 1900-luvun alkupuolella.